[2018] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 143

ਪੀ. ਰਾਧਾ ਬਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਪੀ. ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2013 ਦੀ [7710-7713]

ਸਤੰਬਰ 26, 2018

[ਐਨ. ਵੀ. ਰਮਨਾ ਅਤੇ ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜ਼ੀਰ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963- ਧਾਰਾ-17- 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ 34 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਜੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ- ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ- ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਰੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਾਧੂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ (MoU) 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ (MoU) - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ, 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ 34 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਵਧੀ ਹੋਈ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ - ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ 34 (3) ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਕਥਿਤ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਦੇਰੀ ਲਈ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ - ਦੇਰੀ ਲਈ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 17, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ - ਕਿਹਾ: ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਸਾਡੇ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ--ਧਾਰਾ 34 (3) , 1996 ਐਕਟ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ-

ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17, ਅਜਿਹੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ - ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਅਧੀਨ ਤਹਿਤ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ - ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 21.02.2010 ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ - ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 34 (3) ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ- ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜੇ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ 34 ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸਨ- ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ- ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ- ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996- 29, 33, 34 (3) ਅਤੇ 36.

143

XXXXXX

ਵਿਚੋਲਗੀ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਐਕਟ, 1996 - ਧਾਰਾ 29 - ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼.

ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼ - "ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਬੀਟੇ ਚਲਾਉਣਾ" ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ" 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ 34 (3) ਅਤੇ 29 (2) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰੋ - ਅਰਥ - ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963- ਧਾਰਾ 17- ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ 1996- ਧਾਰਾ 34 (3) ਅਤੇ 29 (2).

ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ,

ਕਿਹਾ ਕਿ : 1.1 ਧਾਰਾ 29 (2), ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਨੂੰ 2 ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ "ਅਤੇ" ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਇੱਕ "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ" ਹੈ ਜੋ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 34 (3) ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 1996 ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਭਾਗ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤੋਂ 24 ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ "ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਤੱਕ, ਅਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤੋਂ 24 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 20, 21 ਅਤੇ 22][157-ਏ-ਡੀ]

1.2 ਧਾਰਾ 17, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਜਾਂ ਤੋੜਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਜਾਂ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ "ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਚੱਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ" ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 32] [160-G]

1.3 ਧਾਰਾ 34 (3) ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਇਹ ਹਨ:

XXXXXX

(a) ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ 1 ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 34 ਇਕੋ ਇਕ ਉਪਾਅ ਹੈ। ਧਾਰਾ 34 (3) ਇਕ ਸੀਮਾ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਪਾਅ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ 1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(b) ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਧਾਰਾ 34 (3) ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਉਹ ਸਮਾਂ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੇ "ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ" ਜਾਂ ਇਨਾਮ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਧਾਰਾ 33 ਅਧੀਨ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

(c) ਧਾਰਾ 34 (3) ਇਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 33 ਅਧੀਨ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 34 (3) ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। *"ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ"।* ਸ਼ਬਦ "ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ" UNCITRAL (United Nations Commission on International Trade Law) ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ"।

(d) ਧਾਰਾ 34 (3) ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਉਲਟ, ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 30 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਾਕ "ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ" ਕਿਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਬਾਹਰੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

(e) ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਜਾਂ ਵਧੀ ਹੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। *ਇਹ ਸ਼ਬਦ "ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ" ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ"।* ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 34 (3) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਅਟੁੱਟ ਸਬੰਧ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 34] [161-C-G; 162-A-G]

1.4 ਜੇ ਧਾਰਾ 34 (3) ਅਧੀਨ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਤੀਜੇ ਹੋਣਗੇ-

XXXXXX

(ਏ) ਧਾਰਾ 34 (3) ਵਿੱਚ, ਕੰਪਿਊਟਿੰਗ ਸੀਮਾ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਮਿਆਦ ਇਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 33 (ਭਾਵ ਸੁਧਾਰ/ਵਾਧੂ ਪੁਰਸਕਾਰ) ਅਧੀਨ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੈ। ਜੇ ਧਾਰਾ 34 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 17 ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮਿਆਦ ਕਥਿਤ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 34 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਮਾ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਅ) ਧਾਰਾ 34 (3) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਤੀਹ ਤਾਰੀਖਾਂ ਦੀ ਵਾਧੂ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, "ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ"। "ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 120 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਬਾਹਰੀ ਸੀਮਾ ਹੈ। ਜੇ ਧਾਰਾ 17 ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਬਾਹਰੀ ਸੀਮਾ 120 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸ਼ਬਦ "ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ" ਬੇਲੋੜਾ ਅਤੇ ਅਸਥਿਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 (3) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ "ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ" ਸ਼ਬਦ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਬਚਦੀ। [ਪੈਰਾ 35] [162-F-G; 163-A-D]

1.5 ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 (3) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਉਪਰੋਕਤ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਨੂੰ "ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ" ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 17 ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 25, 36 ਅਤੇ 38][158-ਬੀ-ਸੀ; 163-ਈ; 164-ਬੀ]

XXXXXX

ਪੀ. ਰਾਧਾ ਬਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੀ. ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ 147

1.6 ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੁਸ਼ਲ ਵਿਕਲਪਕ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਬੋਝ ਘਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੱਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 34 (3) ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਤੇ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅੰਤਮਤਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜੇ ਧਾਰਾ 17 ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ 120 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ

ਨਾਲ ਹੱਲ ਦੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣਾ ਵੀ ਅਸਥਿਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਰਟੀ 120 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਨਾਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਹਿੰਸਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 36 ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਧਾਰਾ 17 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 36 ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਲਝਣ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਤੀਜੀ ਧਾਰਾ 34 (3) ਅਟੁੱਟਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 343 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ 'ਅਟੁੱਟਤਾ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪਾਰਸ 39-42][164-ਬੀ-ਐਚ; 165-ਏ-ਸੀ]

" UNCITRAL (United Nations Commission on International Trade Law) ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਵਿਚੋਲਗੀ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਾ, ਡਾ. ਪੀਟਰ ਬਿੰਡਰ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜਾ ਸੰਸਕਰਣ - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

1.7 ਧਾਰਾ 17 ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਗਲਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 17 (1) (ਬੀ) ਅਤੇ (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲੇ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਅ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਧਿਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹੀ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ

ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 17 (1) (ਬੀ) ਅਤੇ (ਡੀ) ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (1) (ਏ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਅਰਜ਼ੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਧੋਖਾਧੜੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਅਰਜ਼ੀ "ਗਲਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਰਾਹਤ" ਲਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 34 ਅਰਜ਼ੀ ਇਨਾਮ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਧੋਖਾਧੜੀ 'ਤੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। (ਪਾਰਸ 44, 47) [165-E-G; 166-E-F]

XXXXXX

1.8 ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲਾ ਵਿਵਹਾਰ ਜਿੱਥੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਨਾਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾਧੜੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 17 ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਧੋਖਾਧੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 34 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਨਾਮ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਰਸੀਦ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਰਸੀਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 48] [166-G]

1.9 ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਅਜਿਹੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 21.02.2010 ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ। ਕਥਿਤ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ 09.04.2010 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 34 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ

ਸਮਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪੰਗਤਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੁਝ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜੇ ਧਾਰਾ 34 ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 34 (3) ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਧਾਰਾ 34 ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਰਥਕ ਰਿਮਾਂਡ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇੱਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ 236 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 50, 51] [167- F-H; 168-A-C]

XXXXXX

ਪੀ. ਰਾਧਾ ਬਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੀ. ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ 149

ਵਿਦਿਆਚਰਨ ਸ਼ੁਕਲਾ ਬਨਾਮ ਖੁਬਚੰਦ ਬਘੇਲ ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1964 ਐਸ.ਸੀ 1099 19646 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 129 - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਪਾਪੂਲਰ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ (2001) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 470: [2001] 3 ਬੇਨਤੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 619; ਹੁਕਮਦੇਵ ਨਰਾਇਣ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਲਲਿਤ ਨਰਾਇਣ ਮਿਸ਼ਰਾ (1974) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 133: [1974] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 31; ਕਸਟਮ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬਨਾਮ ਹੋਂਗੋ ਇੰਡੀਆ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ (2009) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 791; ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਟੈਕਨੋ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ (2010) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 210: [2010] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1025; ਅਸਾਮ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੀਵਰੇਜ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਸ ਐਂਡ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਲਿਮਟਿਡ (2012) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 624: [2012] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 403; ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਜੀਨਾਭਾਈ

ਪਟੇਲ (ਡੀ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਵੀਨਚੰਦਰ ਜੀਨਾਭਾਈ ਪਟੇਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (2018) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 276; ਯਸ਼ਵੰਤ ਦੇਵਰਾਓ ਦੇਸ਼ਮੁਖ ਬਨਾਮ ਵਾਲਚੰਦ ਰਾਮਚੰਦ ਕੋਠਾਰੀ [1950] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 852; ਪਲਵ ਸੇਠ ਬਨਾਮ ਕਸਟੋਡੀਅਨ, (2001) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 549: [2001] 1 **Suppl.** ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 387 - ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਿਤਾ ਗਿਆ।

ਕੰਸੋਲੀਡੇਟਿਡ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਸ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਸਿੰਚਾਈ ਵਿਭਾਗ (2008) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 169: 2008 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1108 ਗੋਆ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬਿਲਡਰ (2006) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 239 [2006] 3 **Suppl.** ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 288 ਕੋਲ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਉਜਲ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਏਜੰਸੀ (2011) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 117; ਐਮ.ਪੀ. ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ (2016) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 199; ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ (2010) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 23: [2010] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 680; ਗੋਪਾਲ ਸਰਦਾਰ ਬਨਾਮ ਕਰੁਣਾ ਸਰਦਾਰ (2004) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 252: [2004] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 826; ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਟੈਕਕੋ ਤ੍ਰਿਚੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਐਂਡ ਕੰਟਰੈਕਟਰ (2005) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 239: [2005] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 983- ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਏ.ਬੀ.ਸੀ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਐਕਸ, ਬਾਈ, ਜੇਡ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ [2003] SGHC 107 (ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ) – ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

XXXXXX

ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੇਸ ਹਵਾਲਾ		
[2001] 3 Suppl. SCR 619	ਭਰੋਸਾ ਕਿਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 10
[2008] 5 SCR 1108	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 10
(2011) 1 SCC 117	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 23
(2016) 14 SCC 199	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 23
[1964] 6 SCR 129	ਅਨੁਸ਼ਰਣ ਕਿਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 26
[1974] 3 SCR 31	ਭਰੋਸਾ ਕਿਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 27
(2009) 5 SCC 791	ਭਰੋਸਾ ਕਿਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 28
[2010] 4 SCR 680	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 29
[2004] 2 SCR 826	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 29
[2010] 8 SCR 1025	ਭਰੋਸਾ ਕਿਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 35
[2012] 1 SCR 403	ਭਰੋਸਾ ਕਿਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 35
[1950] SCR 852	ਭਰੋਸਾ ਕਿਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 45
[2001] 1 Suppl. SCR 387	ਭਰੋਸਾ ਕਿਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 46
[2005] 2 SCR 983	ਹਵਾਲਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 48

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2013 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 7710-7713.

2012 ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 2151, 2246, 2383 ਅਤੇ 2458 ਵਿੱਚ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 18.06.2012 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇਵੇਂਸ਼ ਏ. ਮੋਹਤਾ, ਕੁਮਾਰ ਪਰੀਮਲ, ਨੀਲਕਾਂਤ ਨਾਇਕ, ਅਨਿਰੁਧ ਪੀ.ਮਾਈ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ।

ਉੱਤਰਦਤਾਵਾਂ ਲਈ ਯਸ਼ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇਵੜਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਸਮਿਤਾ ਸਿੰਘ (ਮੈਸਰਜ਼ ਮਿੱਤਰ ਐਂਡ ਮਿੱਤਰ ਕੰਪਨੀ ਲਈ), ਐਡਵੋਕੇਟਸ।

XXXXXX

ਪੀ. ਰਾਧਾ ਬਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੀ. ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ 151

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈਆ ਗਿਆ :

ਐਨ.ਵੀ. ਰਮਨਾ, ਜੇ. 1. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 2012 ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 2151, 2246, 2383 ਅਤੇ 2458 ਵਿੱਚ 18.06.2012 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

2. ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਬੈਚ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਦਿਲਚਸਪ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 [ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ] ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ 1996 ਦੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 (3) ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਤਾ (ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ) 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਥਿਤ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

3. ਜਿਹੜੇ ਤੱਥ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇੱਕ ਸੰਕੀਰਣ ਕੰਪਾਸ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਪੀ ਕਿਸ਼ਨ ਲਾਲ ਨੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਈ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ੍ਰੀ ਪੀ ਕਿਸ਼ਨ ਲਾਲ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਅੱਠ (8) ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 6 ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2) ਹਨ।

4. ਕਿਸ਼ਨ ਲਾਲ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਈ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਧਿਰਾਂ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਵਿਚੋਲਗੀ ਵੱਲ ਮੁੜ ਗਈਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗਿਆਰਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵੰਡਣ ਲਈ ਪੰਜ ਵਿਚੋਲੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

5. 18.02.2010 ਨੂੰ, ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਇਨਾਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ 21.02.2010 ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ। ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

6. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਨਾਮ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬੁਰੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ (ਐਮ ਓ ਯੂ) ਕੀਤਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਾਧੂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ, ਜੋ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤੋਹਫ਼ੇ ਅਤੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਡੀਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤੋਹਫ਼ੇ ਅਤੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਡੀਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ।

XXXXXX

7. ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਵਧੀ ਹੋਈ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਫਾਂਸੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਈ ਪੀ) ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਈ ਪੀ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬੀ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

8. ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ 08.02.2011 ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 (3) ਤਹਿਤ

ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਫਾਈਲਿੰਗ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ 236 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਸੀ। ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਤਹਿਤ ਇਕ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ 236 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਲਈ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੇਰੀ ਲਈ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ:

(a). ਪੁਰਸਕਾਰ 21.02.2010 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

(b). ਉਹ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਸਨ।

(c). ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਨਾਮ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਏ। ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ (MOU) 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਅਤੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ(MOU), ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ।

(d). ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਮਾਰ ਸੀ।

9. ਉਪਰੋਕਤ ਅੰਤਰਿਮ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ 2011 ਦੇ ਆਈ.ਏ ਨੰਬਰ 598 ਵਿੱਚ 2011 ਦੇ ਆਈ.ਏ ਨੰਬਰ 1977 ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਚਾਰਮੀਨਾਰ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 09.04.2010 ਦੇ ਸਿਹਮਤੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ, ਬਿਆਨ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਲਈ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ

2012 ਦੇ ਆਈ.ਏ ਨੰਬਰ 210 ਅਤੇ 211 ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਵਾਧੂ ਆਈ.ਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

XXXXXX

ਪੀ. ਰਾਧਾ ਬਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੀ. ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਐਨ.ਵੀ.ਰਮਨਾ, ਜੇ.]153

10. ਮਿਤੀ 21.02.2011 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਈ.ਏ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਧਾਰਾ 34 ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਈ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 2011 ਦਾ ਨੰਬਰ 598. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ :

i. ਇਹ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ii. ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਪਾਪੂਲਰ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ (2001) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 470 ਅਤੇ ਕੰਸੋਲੀਡੇਟਿਡ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਜ਼ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸਿੰਚਾਈ ਵਿਭਾਗ (2008) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 169 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ, ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮਾਂ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ।

iii. ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਸਿਟੀ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 34 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

iv. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ) ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ

ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

v. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਗਿਆਨਤਾ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਤਕਨੀਕੀ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਮੁਆਫੀਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ।

vi. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ 09.04.2010 ਦੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 34 ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਦੇਰੀ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਪਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਰ ਅੰਤਰਿਮ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

XXXXXX

11. ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 2012 ਦੇ C.R.P. ਨੰਬਰ 2151, 2246, 2383 ਅਤੇ 2458 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਾਰ ਸਿਵਲ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਮਿਤੀ 18.06.2012 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ।

ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਕੇ.ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ

ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਵੀ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਖੇਪ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, **ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਸ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਚੀਫ ਜੱਜ, ਸਿਟੀ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹੈ।** ਇਸ ਲਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸੀਮਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੀ ਕੇਸ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

12. ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਰਿਮਾਂਡ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਹੈ।

13. ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਮਾਂਡ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਘਾਟ ਹੈ। ਪਰ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਟਕਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਜਲਦੀ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੀ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਕਈ ਵਾਰ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ

ਸੁਖਾਵੇਂ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਆਉਣ ਲਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਲਈ ਭੇਜਣ ਅਤੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਚੰਗੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ। ਪਰ, ਸਾਡੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ।

XXXXXX

ਪੀ. ਰਾਧਾ ਬਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੀ. ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਐਨ. ਵੀ.ਰਮਨਾ, ਜੇ.]155

14. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿਮਾਂਡ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ।

15. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵੇਂਸ਼ ਮੋਹਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ :-

. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 (3) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 (2) ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖਰੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਦੁਆਰਾ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 (3) ਅਧੀਨ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ 'ਅਟੁੱਟ' ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਨਿਰੰਤਰ ਚੱਲਣਾ ਹੈ।

. ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਜਲਦੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੱਲ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

. *ਪਾਪੂਲਰ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਕੰਸੋਲੀਡੇਟਿਡ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 'ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ' 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 (3) ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ 'ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ' ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਵਿਚਲੇ ਅੰਤਰ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

16. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਯਸ਼ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇਵੜਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ-

. *ਪਾਪੂਲਰ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਕੰਸੋਲੀਡੇਟਿਡ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

. ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

. ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 34 (3) ਅਧੀਨ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 137 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦ ਸਮੇਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਸਮਾਂ ਮਿਆਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 'ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ' ਜਾਂ 'ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ' 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤੋਂ 24 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ।

. ਇਹ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ, ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੁਰੀ ਨਿਹਚਾ ਵਾਲੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਸਨ, ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੈਰ-ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

17. ਅਸੀਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਵੀ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

18. ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 343 ਅਧੀਨ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

19. ਇਹ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 (2) ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

29 (2) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 3 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮਿਆਦ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ, ਧਾਰਾ 4 ਤੋਂ 24 (ਸ਼ਾਮਲ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ, ਅਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

XXXXXX

ਪੀ. ਰਾਧਾ ਬਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੀ. ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਐਨ.ਵੀ.ਰਮਨਾ, ਜੇ.]157

20. ਧਾਰਾ 29 (2) ਨੂੰ 2 ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ" ਅਤੇ 'ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ, ਵਿਦਿਆਚਰਨ ਸ਼ੁਕਲਾ ਬਨਾਮ ਖੁਬਚੰਦ ਬਘੇਲ, [1964] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 129 ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰ-ਸਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

21. ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 34 (3) ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

22. ਦੂਜਾ ਭਾਗ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤੋਂ 24 ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ "ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਤੱਕ, ਅਤੇ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤੋਂ 24 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਹੱਦ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਤਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

23. ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। (ਗੋਆ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬਿਲਡਰਜ਼ (2006) ਪੈਰਾ 25 ਤੇ 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 239; ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਉੱਦਮ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਸਿੰਚਾਈ ਵਿਭਾਗ 2008) ਪੈਰਾ 27 ਅਤੇ 29 'ਤੇ 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 169; ਕੋਲ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਉਜਲ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਏਜੰਸੀ, (2011) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 117 ਪੈਰਾ 6 ਤੇ; ਐਮ.ਪੀ. ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ (2016) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 199 ਪੈਰਾ 13)। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਨੂੰ ਵੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਿਸ ਦਿਨ ਐਵਾਰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਧਾਰਾ

34 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ, ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੀ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੀ ਸਕੀਮ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ।

XXXXXX

24. ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 17 ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 34 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦਾ ਲਾਭ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

25. ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 (2) ਵਿੱਚ "ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਐਕਸਕਲੂਸ਼ਨ" ਸ਼ਬਦ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

26. ਵਿਦਿਆਚਰਨ ਸ਼ੁਕਲਾ ਬਨਾਮ ਖੁਬਚੰਦ ਬਘੇਲ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1964 ਐਸ.ਸੀ 1099 ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ "ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਐਕਸਕਲੂਸ਼ਨ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ:

"ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 116-ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤਹਿਤ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਆਮ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਦੋ ਜਵਾਬ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 (2) (ਏ) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 116-ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ

ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਦੂਸਰਾ, ਜਿਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ।

27. ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਹੁਕਮਦੇਵ ਨਰਾਇਣ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਲਲਿਤ ਨਰਾਇਣ ਮਿਸ਼ਰਾ (1974) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 133 ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

"ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਰਥਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ, ਭਾਵ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਾਅ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਡ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਕੱਲੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰੇ। <u>ਜੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪੂਰਕ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਾਓ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤੋਂ 24 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਅਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।</u>

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

XXXXXX

. ਕਸਟਮ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬਨਾਮ ਹੋਂਗੋ ਇੰਡੀਆ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ, (2009) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 791 ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਦੋਂ ਇਸਨੇ ਕਿਹਾ:

"ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ "ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਪਏਗਾ, ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਾਅ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਡ ਹੋਵੇ ਜੋ ਇਕੱਲੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰੇ। ਜੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪੂਰਕ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤੋਂ 24 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਅਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰੈਫਰੈਂਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

29. ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਪਾਪੂਲਰ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ, (2001) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 470 ਵਿੱਚ ਪੰਨਾ 474 ਤੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਸੀ; ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ, (2010) ਪੈਰਾ 32 'ਤੇ 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 23; ਗੋਪਾਲ ਸਰਦਾਰ ਬਨਾਮ ਕਰੁਣਾ ਸਰਦਾਰ, (2004) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 252 ਪੈਰਾ 13 ਤੇ।

XXXXXX

30. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚ ਇਹ ਹੈ - ਕੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ ਪਾਠ ਜਾਂ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ?

31. ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 (3) ਨਾਲ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:----

17. ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ:-

ਜਿੱਥੇ, ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਲਈ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, -

(ਏ) ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਧੋਖਾਧੜੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਜਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਏਜੰਟ ਜਾਂ

(ਬੀ) ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਗਿਆਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਦੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੁਆਰਾ ਲੁਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ

(c) ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਲਈ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਡੀ) ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜਾਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਉਸ ਤੋਂ ਲੁਕਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ,

ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜਾਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਵਾਜਬ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ, ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ; ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਲੁਕੇ ਹੋਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜਾਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਲੁਕੇ ਹੋਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ:

32. ਧਾਰਾ 17 ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਜਾਂ ਤੋੜਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਜਾਂ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ "ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਚੱਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ" ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ।

33. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 (3) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ

34. ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ- . . .

XXXXXX

ਪੀ. ਰਾਧਾ ਬਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੀ. ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ[ਐਨ.ਵੀ.ਰਮਨਾ, ਜੇ.]161

(3) ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਜੇ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਜਿਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਉਸ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

34-ਧਾਰਾ 34 (3) ਧਿਆਨ ਪੂਰਵਕ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

(ਓ) ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ 1 ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 34 ਇਕੋ ਇਕ ਉਪਾਅ ਹੈ। ਧਾਰਾ 34 (3) ਇਕ ਸੀਮਾ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਪਾਅ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ 1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਅ) ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਧਾਰਾ 34 (3) ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਉਹ ਸਮਾਂ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੇ "ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ" ਜਾਂ ਇਨਾਮ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਧਾਰਾ 33 ਅਧੀਨ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

(ਸੀ) ਧਾਰਾ 34 (3) ਇਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 33 ਅਧੀਨ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 34 (3) ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ "ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ"। ਸ਼ਬਦ "ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ" UNCITRAL ਮਾਡਲ ਲਾਅ[1] ਤੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ"। ਏ.ਬੀ.ਸੀ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਐਕਮ ਬਾਈ ਜੈਡ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, [2003] ਐਸ.ਜੀ.ਐਚ.ਸੀ 107)

ਇਸ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ, ਅਨੁਛੇਦ 34 (3) ਸੰਖੇਪ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਇੱਕ

ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਬੀਤਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ, ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਰਾਦਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

*“1” **ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ** ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੇ ਇਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ, ਜੇ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਜਿਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।* ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 34 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਰਬ-ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਇਕੋ ਇਕ ਅਧਾਰ ਵਜੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਂ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਨੁਛੇਦ ਤੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

XXXXXX

(ਡੀ) ਧਾਰਾ 34 (3) ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਉਲਟ, ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 30 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਾਕ " ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ

ਦੇਣ ਲਈ ਬਾਹਰੀ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਜ਼ਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

(ਈ) ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਜਾਂ ਵਧੀ ਹੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ "ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ ੩੪ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ" ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ"।[2] ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 34 (3) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਸਬੰਧ ਹੈ।

35. ਜੇ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 (3) ਅਧੀਨ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਤੀਜੇ ਹੋਣਗੇ

(ਏ) ਧਾਰਾ 34 (3) ਵਿੱਚ, ਕੰਪਿਊਟਿੰਗ ਸੀਮਾ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਮਿਆਦ ਇਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 33 (ਭਾਵ ਸੁਧਾਰ / ਵਾਧੂ ਪੁਰਸਕਾਰ) ਅਧੀਨ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੈ।

---

[2] *36- ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ- ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਆਰਬਿਟਰਲ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1908 (1908 ਦਾ 5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਹੋਵੇ।*

XXXXXX

ਪੀ. ਰਾਧਾ ਬਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੀ. ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਐਨ.ਵੀ.ਰਮਨਾ,ਜੇ.]163

(ਏ) ਜੇ ਧਾਰਾ 34 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 17 ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮਿਆਦ ਕਥਿਤ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਦਾ ਪਤਾ

ਲੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 34 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਮਾ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਬੀ) ਧਾਰਾ 34 (3) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਤੀਹ ਤਾਰੀਖਾਂ ਦੀ ਵਾਧੂ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, "ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ"। "ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 120 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਬਾਹਰੀ ਸੀਮਾ ਹੈ। ਜੇ ਧਾਰਾ 17 ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਬਾਹਰੀ ਸੀਮਾ 120 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ "ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ" ਬੇਲੋੜਾ ਅਤੇ ਅਸਥਿਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 (3) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ "ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ" ਸ਼ਬਦ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਬਚਦੀ। (ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਟੈਕਨੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ (2010) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 210, ਅਸਾਮ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੀਵਰੇਜ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਸ ਐਂਡ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਲਿਮਟਿਡ, (2012) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 624 ਅਤੇ ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਜਿਨਾਭਾਈ ਪਟੇਲ (ਡੀ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਵੀਨਚੰਦਰ ਜੀਨਾਭਾਈ ਪਟੇਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (2018) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 276)

36. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 (3) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਉਪਰੋਕਤ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਨੂੰ "ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ" ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

37. ਪਾਪੂਲਰ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਪੰਨਾ 474 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ "ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ" ਸ਼ਬਦ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

12. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸ਼ਬਦ "ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ" ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਾਕ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 (2) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਧੀ ਹੋਈ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, "ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਪਸ਼ਟ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿਧਾਂਤ ਅਜਿਹੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਏਗਾ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

XXXXXX

38. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 17 ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

39. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੁਸ਼ਲ ਵਿਕਲਪਕ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਬੋਝ ਘਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੱਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 34 (3) ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਤੇ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਾਪੂਲਰ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਜੋੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅੰਤਮਤਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ

ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜੇ ਧਾਰਾ 17 ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ 120 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੱਲ ਦੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਅੰਤਮਤਾ ਵੀ ਅਸਥਿਰ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ 120 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

40. ਦੂਜਾ, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਨਾਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਹਿੰਸਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਧਾਰਾ 36 ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਧਾਰਾ 17 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 36 ਵਿੱਚ "ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਾਂ" ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਲਝਣ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ।

41. ਤੀਜਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ 34 (3) UNCITRAL (United Nations Commission On International Trade Law) ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਵਿਚੋਲਗੀ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਪੀਟਰ ਬਿੰਡਰ ਦੀ ਅਟੁੱਟਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

ਪੀ. ਰਾਧਾ ਬਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੀ. ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਐਨ.ਵੀ.ਰਮਨਾ, ਜੇ.]165

ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਸਿਰਫ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਿਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੇ ਅਨੁਛੇਦ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਜਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ

ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਇਹ ਅਪਵਾਦ ਵਰਕਿੰਗ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਦੀਆਂ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਲਾਂਕਿ "ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਅਤੇ ਲਾਭ" ਲਈ "ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਟੁੱਟ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ" ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ "ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਨੁਛੇਦ 33 ਦੇ ਵਾਜਬ ਨਤੀਜੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ" ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਇਸ "ਅਟੁੱਟਤਾ" ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਵਾਰਡਾਂ ਦੀ "ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਅਤੇ ਲਾਭ" ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

42. ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 (3) ਅਧੀਨ ਦਰਜ 'ਅਟੁੱਟਤਾ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ।

43. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਧਾਰਾ 17 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਈ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਾਰਨ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 17 ਵਧਾਉਣ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

44. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਧਾਰਾ 17 ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਧਾਰਾ 17 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਤੱਕ ਵੀ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਧਾਰਾ 17 ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਗਲਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 17 (1) (ਬੀ) ਅਤੇ (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲੇ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਅ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ

ਦਬਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਧਿਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

45. ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਯਸ਼ਵੰਤ ਦੇਵਰਾਓ ਦੇਸ਼ਮੁਖ ਬਨਾਮ ਵਾਲਚੰਦ ਰਾਮਚੰਦ ਕੋਠਾਰੀ, 1950 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 852 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਡਿਕਰੀ ਧਾਰਕ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ (ਡਿਕਰੀ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੇ 12 ਸਾਲ) ਬਾਅਦ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਫਰਮਾਨ-ਧਾਰਕ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੇ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦਾਂ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਮਾਲਕੀ) ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਨੂੰ ਦਬਾ ਕੇ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਅਤੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 (ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਬਰਾਬਰ)[3] ਦੀ ਧਾਰਾ 18 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

XXXXXX

19. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਤਹਿਤ ਧੋਖਾਧੜੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਤੱਥ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣਾ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਹੈ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਪਹਿਲੇ ਵਿਕਲਪ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ..... ਪ੍ਰਭਾਤ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੁਕਾਇਆ।

46. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੱਲਵਸ਼ੇਠ ਬਨਾਮ ਕਸਟੋਡੀਅਨ (2001) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 549 ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 17 ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ

"ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਸ ਤੋਂ ਲੁਕਾਈ ਗਈ ਹੈ"

47. ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹੀ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ. ਇਸ ਲਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 17 (1) (ਬੀ) ਅਤੇ ਡੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 17 (1) ਏ ਅਤੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਅਰਜ਼ੀ "ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਧੋਖਾਧੜੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਅਰਜ਼ੀ "ਗਲਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਰਾਹਤ" ਲਈ ਹੈ" ਧਾਰਾ 34 ਅਰਜ਼ੀ ਇਨਾਮ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਧੋਖਾਧੜੀ 'ਤੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

48. ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲਾ ਵਿਵਹਾਰ ਜਿੱਥੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾਧੜੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 17 ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਧੋਖਾਧੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 34 (3) ਤਹਿਤ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨਾਮ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਰਸੀਦ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਰਸੀਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਟੈਕਕੋ ਤ੍ਰਿਚੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਐਂਡ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ, (2005) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 239 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

~~[1]ਹਾਲਾਂਕਿ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ~~ 18 ਅਤੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਅੰਤਰ ਹੈ, ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾ ਉਹੀ ਹੈ।

XXXXXX

ਪੀ. ਰਾਧਾ ਬਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੀ. ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਐਨ.ਵੀ.ਰਮਨਾ, ਜੇ.]167

8. ਧਾਰਾ 31 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਸਿਰਫ ਰਸਮੀ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪਦਾਰਥ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 31 ਅਧੀਨ ਪੜਾਅ ਲੰਘਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਪੜਾਅ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਵਾਰਡ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ, ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੋਣ ਲਈ, ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ "ਪ੍ਰਾਪਤ" ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਡਿਲੀਵਰੀ ਅਤੇ ਇਨਾਮ ਦੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਈ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 33 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸੋਧ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ, ਧਾਰਾ 33 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਧੂ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 34 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਆਦਿ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਨਾਮ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੀ ਇਸ ਡਿਲੀਵਰੀ ਦਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਗਣਨਾ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪੜਾਅ ਬਣਦੀ ਹੈ।

9. ਰੇਲਵੇ ਵਰਗੇ ਵੱਡੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਨਾਮ ਦੀ ਕਾਪੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 33 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ (5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਵੀ।

49. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ. ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਅਜਿਹੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ।

XXXXXX

50. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 21.02.2010 ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ। ਕਥਿਤ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ 09.04.2010 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 34 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪੰਗਤਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੁਝ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜੇ ਧਾਰਾ 34 ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਤੱਥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 34 (3) ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਧਾਰਾ 34 ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਅਰਥਪੂਰਨ ਰਿਮਾਂਡ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਬੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇੱਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

51. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਸਿਵਲ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 2151, 2246, 2383 ਅਤੇ 2458 ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 18.06.2012 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ 236 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਲਈ 2011 ਦੇ ਆਈ.ਏ ਨੰਬਰ 598 ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi